Κυριακή Γ' Λουκά: Λόγος εις την ανάστασιν του υιού της χήρας (Ιωάννου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως του Ξιφιλίνου)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 7 Οκτωβρίου, 2011

Η Ευαγγελική περικοπή της Θείας Λειτουργίας.
Κατά Λουκάν Ευαγγέλιον, Κεφ. Ζ' 11 – 16.

Τω καιρώ εκείνω, επορεύετο ο Ιησούς εις πόλιν καλουμένην Ναϊν, και συνεπορεύοντο αυτώ οι μαθηταί αυτού ικανοί, και όχλος πολύς. ως δέ ήγγισε τη πύλη της πόλεως, και ιδού εξεκομίζετο τεθνηκώς υιός μονογενής τη μητρί αυτού, και αύτη ήν χήρα, και όχλος της πόλεως ικανός ήν σύν αυτή. και ιδών αυτήν ο Κύριος, εσπλαγχνίσθη επ’ αυτή και είπεν αυτή, μή κλαίε, και προσελθών ήψατο της σορού’ οι δέ βαστάζοντες έστησαν, και είπε, νεανίσκε, σοί λέγω, εγέρθητι. και ανεκάθισεν ο νεκρός και ήρξατο λαλείν, και έδωκεν αυτόν τη μητρί αυτού. έλαβε δέ φόβος πάντας και εδόξαζον τον Θεόν, λέγοντες ότι προφήτης μέγας εγήγερται εν ημίν, και ότι επεσκέψατο ο Θεός τον λαόν αυτού.

Απόδοση:

Εκείνο τον καιρό, πήγε ο Ιησούς σε μια πόλη που λεγόταν Ναίν. Μαζί του ήταν αρκετοί μαθητές του και πολύ πλήθος. Την ώρα που πλησίαζαν στην πύλη της πόλης, έβγαζαν ένα νεκρό, το μονάκριβο γιο μιας μάνας, που μάλιστα ήταν χήρα. Κόσμος πολύς από την πόλη τη συνόδευε. Όταν είδε τη χήρα ο Κύριος, τη σπλαχνίστηκε και της είπε: «Μην κλαις. Έπειτα προχώρησε, ακούμπησε τη σορό, και αφού στο μεταξύ αυτοί που βαστούσαν το φέρετρο σταμάτησαν, είπε: «Νεαρέ, σε διατάζω να σηκωθείς». Ο νεκρός ανακάθισε, κι άρχισε να μιλάει. Ο Ιησούς τότε τον παρέδωσε στη μητέρα του. Όλους τους κυρίεψε δέος και δόξαζαν το Θεό: «Μεγάλος προφήτης», έλεγαν, εμφανίστηκε ανάμεσά μας!» και: «Ο Θεός ήρθε να σώσει το λαό του!».

(Επιμέλεια κειμένου: Νικολέτα – Γεωργία Παπαρδάκη)

Ομιλία του Ιωάννου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως του Ξιφιλίνου, περί της αναστάσεως του υιού της χήρας.

Το μέγα μυστήριον της Αναστάσεως το διδασκόμεθα από τον Σωτήρα μας και Θεόν τόσον με λόγια, όσον και με τα ίδια του τα έργα. Και στα παραγγέλματα και στις διδαχές και στις θαυματουργίες του, ο Κύριος αρχίζει από τα κατώτερα, και προχωρεί προς τα μεγαλύτερα. Σαν με κάποια σκαλοπάτια ανεβαίνει από τα χαμηλότερα στα υψηλότερα, και σιγά-σιγά ανυψώνει το ανθρώπινον γένος στην δόξα και την γνώση και την έννοιαν της Θεότητός του. Μπορεί κανείς να το ιδεί αυτό και σε πολλές άλλες περιπτώσεις, ιδιαιτέρως όμως στην προκειμένην υπόθεση. Διότι πρώτα ο Κύριος υπέδειξε και προανήγγειλε την δύναμη της Αναστάσεως στην περίπτωση μιας βαριάς ασθενείας για την οποία δεν ημπορούσαν να κάνουν τίποτε, όταν επετίμησε τον πυρετό που έκαιγε την πενθερά του Πέτρου, και προεκάλεσε τέτοιαν αλλαγή στην κατάστασή της, ώστε και να την ενισχύσει στην διακονία των επισκεπτών, εκείνην που όλοι επερίμεναν πως θα αποθάνει.

Έπειτα προσθέτει κάτι περισσότερο στην εκδήλωση της δυνάμεώς του ο φιλάνθρωπος, και προχωρεί πάλι σε μεγαλύτερο θαύμα, το οποίον έγινε στον δούλο του εκατοντάρχου που έπασχε από πολύ σοβαρήν ασθένεια, η οποία τον είχε οδηγήσει στο χείλος του θανάτου. Όταν αυτός είχε φθάσει στις τελευταίες του αναπνοές και προσήγγιζε στις πύλες του Άδου, τότε εκλήθη ο Δεσπότης, και επροθυμοποιήθη κατ’ οικονομίαν να έλθει κοντά του. Εξ αιτίας όμως της αιτήσεως και της πίστεως του εκατοντάρχου, ο οποίος του είπε: «Κύριε, ειπέ λόγον και ιαθήσεται ο παις μου», μόνον με το πρόσταγμά του ανέστησε αυτόν που όλοι επίστευαν ότι είχε ήδη σχεδόν αποθάνει, χωρίς ούτε να πλησιάσει καθόλου σ’ εκείνον τον τόπον. Αλλά έστειλε από μακριά την υγεία στον ετοιμοθάνατο, την ίδιαν ώρα που έδωσε το πρόσταγμα. Έτσι ο δούλος απηλλάγη από την νόσο, και επανήλθε στην προηγουμένην και ακόμη καλλιτέραν υγεία και κατάσταση. Ω δύναμις προστάγματος! Πράγματι φωνή δυνάμεως η φωνή του Θεού, όπως λέγει ο άγιος Δαβίδ: «ιδού δώσει την φωνήν αυτού φωνήν δυνάμεως». Διότι την στιγμή που ο Δεσπότης είπε στον εκατόνταρχο: «Ύπαγε, και ως επίστευσας γεννηθήτω σοι», τότε και η αρρώστια αμέσως απεχώρησε από τον νέον.

Έπειτα παρουσιάζει ο Κύριος την δύναμή του και με άλλην μεγαλυτέραν θαυματουργίαν, όταν επήγε στην πόλη Ναΐν. Διότι πλησιάζοντας εκεί, συνήντησε τον υιόν της χήρας, ο οποίος είχε ξεψυχήσει, και είχε μείνει για πολύν χρόνο στο φέρετρο, ήδη δε τον οδηγούσαν στον τάφο. Αυτόν τον ανέστησε τότε παραδόξως και τον παρέδωσε στην μητέρα του, όπως μας φανερώνει σαφέστατα η σημερινή περικοπή του Ευαγγελίου.
Βλέπουμε εδώ τον μεγαλουργόν Θεόν και Δεσπότην, τον Κύριόν μας Ιησούν Χριστόν να θαυματουργεί θαύμα μέγα, να ζωοποιεί η Ζωή, να ανιστά η Ανάστασις, και να εγείρει τον νεκρόν την ώρα της κηδείας. Με το θαύμα αυτό μας βεβαιώνει και μας

πληροφορεί για την προσδοκωμένην κοινήν ανάσταση των νεκρών, και συγχρόνως δεικνύει από πριν την ιδικήν του ζωηφόρο και Θείαν Ανάσταση, φανερώνοντας την δι' αυτής λύτρωση και ελευθερία μας, καθώς και την σωτηρία και την αιωνία ζωή. Διότι λέγει, ότι καθώς επλησίαζε στην πύλη της πόλεως, εκείνη την ώρα εκηδεύετο ένας νεκρός, το μονάκριβο παιδί μιας χήρας. Ήλθε κοντά στην πύλη της πόλεως Ναϊν ο Χριστός και Θεός μας, η πύλη της ζωής και της αθανασίας, και προσέταξε ο Ζωοδότης να σταματήσουν τον θρήνο. Όταν ο Δεσπότης τους συνήντησε, εκράτησε το ξυλοκρέβατο και είπε στην μητέρα του νεκρού: Μη κλαις, γυναίκα, άφησε το πένθος σου να ηρεμήσει, επειδή εγώ είμαι η ανάστασις και η ζωή. Παύσε τον οδυρμό, παύσε τους θρήνους, κράτησε τα δάκρυά σου. Καταργείται εντός ολίγου η αιτία των δακρύων σου, το πένθος δίδει την θέση του στην χαρά.

Και πλησιάζοντας ήγγισε την σωρό. Εκείνοι που την μετέφεραν, εστάθησαν γεμάτοι έκπληξη και απορία. Ποίος είναι αυτός, και με ποίον σκοπό έβαλε το χέρι του επάνω στην σωρό; Και καθώς επερίμεναν έκθαμβοι και προσδοκούσαν να ιδούν τι θα συμβεί, εφώναξε τον νεκρόν ο Χριστός, και του είπε: «Σοί λέγω νεανίσκε, εγέρθητι». Και έτσι με τον λόγο και την αφήν ανέστησε τον νεκρόν, ο οποίος ελαλούσε τώρα ενώπιον όλων.
Ενώ ημπορούσε ο Χριστός μόνο με λόγο να κάνει το θαύμα, αγγίζει όμως την κλίνη, για να μάθωμε ότι το σώμα του Χριστού και Θεού μας είναι σώμα της ζωής και της αθανασίας, και ότι αυτός είναι εκείνος που έπλασε στην αρχή με τα άχραντα χέρια του τον άνθρωπο, και με το θείο και νοερόν εμφύσημά του του έδωσε νουν και ζωή. Επίσης ότι στο τέλος αυτός μέλλει να αναστήσει με σάλπιγγα την ανθρωπίνην φύση, και αφού εγείρει τους νεκρούς, να αποδώσει στον καθένα ανάλογα με τα έργα του. Διότι είναι κριτής ζώντων και νεκρών, και αυτός είναι η οδός και η αλήθεια, γι' αυτό και όσοι τον ακολουθούν δεν θα χρειασθούν οδηγόν. Και επειδή αυτό που λέγω είναι αλήθεια και όχι ψεύδος, μακάριοι είναι αυτοί που το πιστεύουν.

Επειδή δε είναι και ζωή, όσοι εκπληρώνουν τις άγιες εντολές του, και αν αποθάνουν θα ζήσουν, όπως πάλι λέγει ο ίδιος σε άλλο σημείο: «Ο πιστεύων εις εμέ, καν αποθάνει ζήσεται». Και «εάν τις τον λόγον μου τηρήσει, θάνατον ου μη θεωρήσει εις τον αιώνα».
Δέχονται μεν στις ακοές τους τον λόγο του Θεού και δαίμονες και άνθρωποι φαύλοι, αλλά όταν πρόκειται για τον λόγο της σωτηρίας δεν αρκεί η απλή ακρόασις, ούτε για την ζωήν η μάθησις, αλλά πρέπει κανείς να τηρήσει και να εκπληρώσει ό,τι ήκουσε. Δεν θα αντικρύσει λοιπόν θάνατο σε όλους τους αιώνες ο σταθερός φύλακας των θείων εντολών και προσταγμάτων του Χριστού. Αυτά τα λέγει ο Κύριος, όχι βέβαια επειδή καταργεί τον σωματικόν θάνατον, αλλά επειδή ως Θεός που είναι, δεν τον θεωρεί ως θάνατον. Επειδή φυσικά για τον Θεόν όχι μόνο το να ζωοποιεί το νεκρό και το φθαρμένον είναι εύκολον, αλλά να οδηγεί και το ανύπαρκτο στην γέννηση. Γι' αυτό και λέγει: Νεανίσκε σοί λέγω και σε προστάζω, σήκω επάνω. Σε σένα τον αποθαμένο το λέγω. Δεν σού βάζω ή εμφυσώ άλλην ψυχήν αντί για εκείνην που είχες,

αλλά την ιδίαν ανακαλώ κυριαρχικώς, να επιστρέψει με την δύναμή μου.

Λάβε ζωήν και σήκω επάνω, διέταξε ο Δεσπότης, και ο δούλος υπήκουσε στο πρόσταγμα του Κυρίου, κι αφού εψυχώθη και εκινήθη, ανεκάθισε και άρχισε να ομιλεί εμπρός σε όλον τον κόσμο, για να μη νομίσει κανείς ότι εισήλθε κάποιο πονηρόν πνεύμα και εκίνησε το σώμα, και άρα το γεγονός έγινε με φαντασία και απάτη. Γι’ αυτό και ανεκάθισε ο νεκρός και λαλούσε, προς ικανήν απόδειξη της κοινής και καθολικής αναστάσεως των νεκρών.

Διότι αυτά είναι βέβαια και ασφαλή σημεία της Αναστάσεως. Πράγματι, σώμα άψυχον ούτε να καθίσει ούτε να ομιλήσει ημπορεί. Εν συνεχεία, τον έδωσε στην μητέρα του, προς μεγαλυτέραν απόδειξη και επιβεβαίωση του γεγονότος. Και επειδή το μεγάλο αυτό θαύμα ήταν τόσο παράδοξον, ώστε προξένησε φόβο και κατάπληξη σε όσους ευρέθησαν τότε εκεί, εδόξαζαν τον Θεόν λέγοντας ότι: «Προφήτης μέγας εγήγερται εν ημίν, και ότι επεσκέψατο ο Θεός τον λαόν αυτού». Δεν είχαν ακόμη σχηματίσει την αντίληψιν ότι ο Σωτήρ Χριστός είναι Θεός. Όμως ούτε αυτό ήταν μικρό, το να θεωρούν τον Κύριον ως μεγάλον Προφήτη και μεγαλύτερον από τους άλλους Προφήτες, και από αυτόν τον νομοδότη Μωυσή. Σιγά-σιγά προχωρώντας θα ανέβαιναν και σε υψηλοτέραν αντίληψη, και θα επίστευαν ότι είναι Θεός αληθινός.

Η φήμη του θαύματος διεδόθη τότε σε όλη την Ιουδαία και σε όλα τα περίχωρα. Γι’ αυτό ο Κύριος εδημιουργούσε πολλούς μάρτυρες του γεγονότος, ώστε οι φθονεροί Ιουδαίοι όσον και να θέλουν να τον διαβάλλουν και να κρύπτουν τα θαύματα, να μην ημπορούν. Πράγματι, τόσο πολύ επεξετάθη η φήμη της αναστάσεως του νεκρού και πέραν από τα περίχωρα της Ιουδαίας, ώστε έφθασε και μέχρι τα ώτα του Ιωάννου του Βαπτιστού, που εζούσε στην έρημο.

Τρεις αναστάσεις έγιναν από τους Προφήτες πριν από την παρουσία του Χριστού, και τέσσερις από τον ίδιο τον Χριστόν. Πρώτη ήταν η ανάστασις του υιού της Σαραφθίας, που ανέστησε ο Ηλίας. Δευτέρα του υιού της Σουμανίτιδος, η οποία έγινε από τον Ελισαίο. Και τρίτη αυτή που έκανε το νεκρό σώμα του Ελισαίου. Επειδή ο Ελισαίος έλαβε διπλό το χάρισμα μετά την ανάληψη του Ηλιού. Γι’ αυτό και μολονότι ήταν νεκρός, ανέστησε νεκρόν τον οποίον απέθεσαν επάνω στο σώμα του. Τετάρτη ανάστασις είναι του νέου για τον οποίον ομιλούμε, η πρώτη που έγινε από τον Χριστόν. Αλλά ο Χριστός δεν ανέστησε αυτόν τον νεκρόν όπως ο Ηλίας ή ο Ελισαίος, με προσευχήν ή παράκληση, αλλά εξουσιαστικώς. Πέμπτη ανάστασις είναι της θυγατέρας του Ιαείρου. Έκτη του Λαζάρου του τετραημέρου. Εβδόμη αυτή η οποία έγινε στο Πάθος του Χριστού, όταν «πολλά σώματα των κεκοιμημένων αγίων ανεστήθησαν». Αυτές τις ηκολούθησεν ογδόη, η Ανάστασις του Κυρίου. Αλλά τις μεν επτά τις διεδέχθη πάλιν ο θάνατος, η δε ογδόη έμεινε ανωτέρα από τον θάνατο. Διότι η ανάστασις των νεκρών, η οποία πρόκειται να γίνει κατά τον όγδοον αιώνα,
(σημείωση: ο γήινος χρόνος έχει σαν μέτρο τον αριθμό επτά.

Στην συντέλεια θα παύσει η μέτρησις αυτή, γι’ αυτό λέγεται ότι θα εισέλθωμε στον όγδοο και ατελεύτητον αιώνα) δεν θα διακοπεί πλέον από τον θάνατον, αλλά θα είναι ακατάλυτος και αιωνία.

Ας προσπαθήσωμε λοιπόν και εμείς αδελφοί, να ζωοποιήσωμε και να αναστήσωμε τις ψυχές μας, οι οποίες είναι νεκρωμένες από τις αμαρτίες. Ας προσέλθωμε, παρακαλώ, στον Κύριο, που ζωογονεί τους νεκρούς, ας προσπέσωμε και ας κλαύσωμε ενώπιόν του. Διότι τώρα έχουμε ανάγκην εξομολογήσεως, στην ζωήν αυτή. Τώρα χρειάζονται προσευχές, τώρα είναι καιρός δακρύων και στεναγμού και πένθους. Ας συντρίψωμε λοιπόν τις καρδιές μας επικαλούμενοι τον Δεσπότη. Διότι αυτός είναι η λύτρωσις της λύπης, η χαρά, η ελευθερία, η ζωή και η ανάστασις. Ας τον δοξάσωμε αδελφοί μου, όχι μόνο με το στόμα και τα χείλη, αλλά με καρδίαν καθαρά και με κάθε απάθειαν, με ζωήν όσον το δυνατόν καλλιτέραν, πολιτευόμενοι ακατακρίτως, επειδή έτσι δοξάζεται ο Θεός. «Όπως αν ίδωσι» λέγει «τα καλά έργα υμών, και δοξάσωσι τον Πατέρα υμών τον εν τοις ουρανοίς». Όλα να τα κάνωμε προς δόξαν Θεού, και με καρδίαν συντετριμμένην και τεταπεινωμένην, ας αναφωνήσει ο καθένας μας προς αυτόν λέγοντας: «Ρύσαι, Κύριε, από ρομφαίας την ψυχήν μου, εκ χειρός κυνός την μονογενή μου».

Και ο Θεός θα εισακούσει, δεν θα απομακρύνει την βοηθειά του από εμάς ο άκακος Κύριος. Αλλά θα μας ελευθερώσει από κάθε οργήν και κινδύνου και στενοχωρίαν και θλίψη, θα μας λυτρώσει από κάθε τυραννίαν, επίθεση και βλάβη των ορατών και αοράτων εχθρών μας, και θα μας απαλλάξει από τον φοβερόν θάνατον της αμαρτίας και θα μας κάνει κοινωνούς της ουρανίου Βασιλείας. Διότι Αυτός είναι η Ανάστασις και ο Χριστός και Θεός μας, και σ’ Αυτόν προσφέρουμε την ευχαριστία, «συν τω Ανάρχω Αυτού Πατρί και τω Παναγίω και Αγαθοποιώ Πνεύματι, νυν και αεί και εις τους αιώνας των αιώνων.
Αμήν».

(11ος αιών - Migne, P.G. τ. 120, στ. 1201 - Από το βιβλίο "Πατερικόν Κυριακοδρόμιον", σελίς 319 και εξής, Επιμέλεια κειμένου: Δημήτρης Δημουλάς)

(Πηγή ηλ. κειμένου: orp.gr)